

kan overtage en ejendom, «når særlige grunde foreligger», og det skønnes, at ejendommen vil blive berørt «i ikke uvæsentligt omfang» af et af de nævnte anlæg.

Udvalget har overvejet muligheden for at fastsætte generelle bestemmelser om overtagelse af ejendomme på grundlag af projekteringslove, herunder om grundejerne under nærmere fastsatte betingelser bør have et egentligt retskrav på at få en ejendom overtaget.

Disse overvejelser er resulteret i, at udvalget foreslår, at anvendelsen af bestemmelsen i projekteringsloven vedrørende ruterne 9, 18 og 21 om statslig overtagelse af ejendomme følges nøje, og at der i fremtidige projekteringslove indføres lignende overtagelesbestemmelser. Udvalget har forudsat, at overtagelesbestemmelsen i fremtidige projekteringslove kan udvides i lyset af de indvundne erfaringer.

Vejdirektoratet har på nuværende tidspunkt kun behandlet ganske få sager om overtagelse af ejendomme på grundlag af den nye bestemmelse i projekteringsloven for ruterne 9, 18 og 21. Der findes derfor endnu ikke et erfaringsgrundlag, som udvalget har kunnet nyttiggøre i sine overvejelser.

Udvalget har endvidere foreslået, at grundejerne får mulighed for at indbringe afgørelser om afslag på overtagelse af en ejendom for ekspropriations-/taksationskommissionerne, hvis afslaget gives med henvisning til, at der ikke foreligger særlige forhold hos ansøgeren.

Dette forslag vil blive imødekommet i fremtidige projekteringslove for større statslige vejanlæg.

Udvalget har endvidere overvejet de særlige problemer, der er forbundet med de bindinger, som pålæg af byggelinier kan indebære for de berørte grundejere.

Da udvalget er bekendt med, at der i en række tilfælde er pålagt ejendomme byggelinier for både 20 og 30 år siden med henblik på at sikre nye vejanlæg, som der stadig ikke er aktuelle planer om at udføre, har udvalget overvejet, om der bør indføres regler, der begrænser anvendelsen eller retsvirkningen af byggelinier efter vejlovens § 35.

Udvalget har i tilknytning til disse overvejelser noteret sig, at der i dag vises stor tilbageholdenhed med at pålægge byggelinier til sikring af nye statslige vejanlæg. Udvalget har endvidere bemærket, at det forhold, at byggeliniers retsvirkninger bortfalder efter udløbet af en nærmere fastsat periode, ikke medfører, at planerne om det pågældende vejanlæg og dermed usikkerheden for grundejerne bortfalder. En tidsbegrænsning vil således kun medføre en begrænset forbedring for grundejerne.

Ud fra en samlet vurdering fandt udvalget imidlertid, at hensynet til grundejerne taler for, at de rådige

hedsindskrænkninger, der er en følge af pålæg af byggelinier efter vejlovens § 35, tidsbegrænses til 10 år. Hvis vejbestyrelsen efter 10 år ønsker byggelinierne opretholdt, må der derfor træffes en ny beslutning om pålæg af byggelinier efter de gældende procedureregler herfor.

Udvalget har desuden foreslået, at vejlovens § 38 om overtagelse af ejendomme, der er pålagt byggelinier til sikring af nye veje og forlægninger af eksisterende veje, udvides, således at der bliver mulighed for at få en ejendom overtaget, hvis byggelinierne hindrer ejeren i at sælge ejendommen, og der foreligger særlige personlige grunde hos ejeren til at ønske ejendommen afhændet. Udvalget har samtidig foreslået, at friten i § 38, stk. 2, for indgivelse af begæring om overtagelse ophæves.

Disse anbefalinger imødekommes med forslaget § 1, nr. 2-4.

Gennemførelse af ekspropriation.

Der har i udvalget været enighed om, at opbygningen af det nuværende system indebærer en tilfredsstillende retssikkerhed for borgerne. Kommissionernes uafhængighed af andre myndigheder foreslås dog præciseret i lovgivningen.

Dette er imidlertid ikke ensbetydende med, at de nuværende systemer efter udvalgets opfattelse fungerer optimalt. Den kritik, der har ført til udvalgets nedsettelse, og de undersøgelser, der er foretaget i forbindelse med udvalgsarbejdet, tyder på, at borgerne i for stort omfang føler utryghed og frustration i forbindelse med gennemførelse af ekspropriationer. Udvalget finder det derfor nødvendigt, at der sker forskellige justeringer i de gældende regler.

Justeringerne omfatter bl.a. varslingsreglerne, kommissionernes størrelse og sammensætning, spørgsmål om fuldtallighed, anke af afgørelser om godtgørelse for sagkyndig bistand til ejere og brugere og landsinspektørbistand for kommissionerne.

En række af disse forslag er omfattet af nærværende lovforslag. Der henvises herom til bemærkningerne til § 1, nr. 5 og 6 samt nr. 8-14, og § 3.

Blandt udvalgets forslag er en anbefaling om, at der indføres en fast aldersgrænse på 70 år for formænd og medlemmer af de erstatningsfastsættende kommissioner. Denne anbefaling er ikke fulgt, da der ikke anses at være behov for en sådan aldersgrænse.

Udover udvalgets forslag indeholder lovforslaget enkelte andre forslag til forbedring af borgernes retssikkerhed i forbindelse med ekspropriation. Her kan særligt nævnes, at reglerne om adgangen til at klage over kommunale vejbestyrelsers og vejmyndigheders